

Кәсіпкерлік субъектілерін кредиттеуге шолу

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫГЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

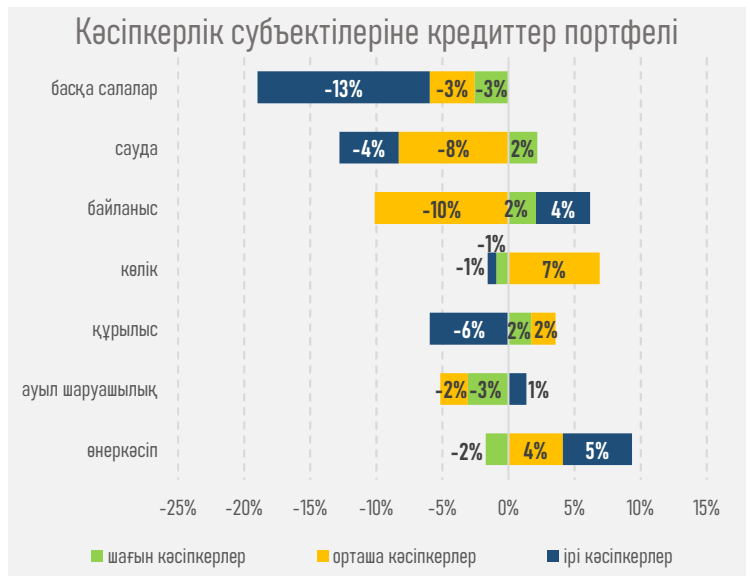
2024 жылдың бірінші тоқсанының қорытындысы

Негізгі тенденциялар

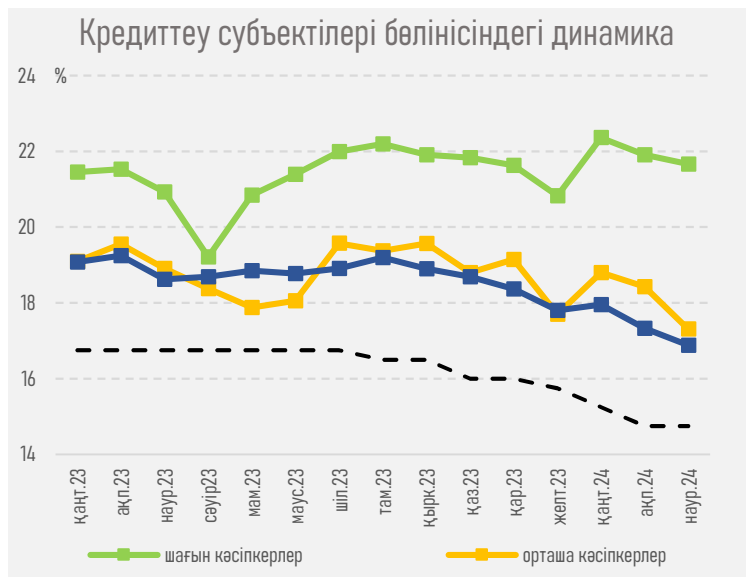
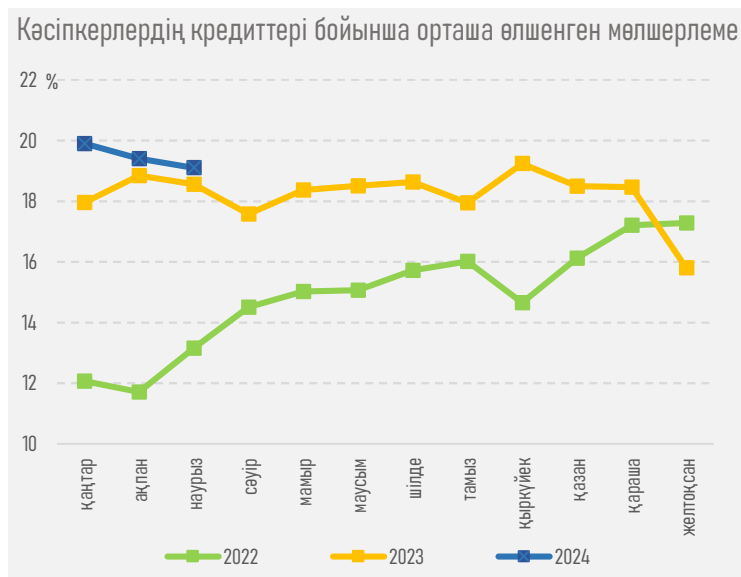
- ✓ 2024 жылдың 1 тоқсанының қорытындысы бойынша банк секторы¹ бизнеске 2023 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 33%-ға немесе Т1 трлн-ға артық Т4 трлн жаңа қарыз берді.
- ✓ Кредит беру субъектілері бөлінісінде Мемлекет басшысы айтқан «кемінде 20%» нысаналы көрсеткіштен едәуір асатын барлық бағыттар бойынша (шағын кәсіпкерлерге — 37%-ға, орта кәсіпкерлерге—21%-ға, ірі кәсіпкерлерге — 33%-ға) екі таңбалы өсім байқалды.
- ✓ Бұл динамика несиеленудің әлі де төмен енуі аясында қарыз ресурстарына жоғары сұраныспен қолдау тапты (ҚРҰБ нақты экономика секторы кәсіпорындарының сауалнамасына сәйкес, кәсіпорындардың 55% банктер алдында борыш жоқ), несиеленудің құнының төмендеуі, Мемлекеттік бағдарламалар шеңберінде қаржыландырудың қайта басталуы.
- ✓ Несиеленудің баға шарттары шағын (40 б.п.) және орта бизнес (90 б.п.) үшін жақсарғанын және базалық мөлшерлеменің өте мұқият төмендеуі аясында ірі (80 б.п.) үшін аздап өскенін атап өтеміз. Сонымен бірге несиеленудің өтімдердің көлемі шағын (+6,3% т/т) және орта бизнес (+7,0% т/т) оң аумақта қалды, бірақ баға жағдайларын одан әрі жақсарту күтулерінде ірі (-6,1% т/т) түзетілді. Несиеленудің үлкен көлеміне байланысты неғұрлым қолайлы жағдайларды күтудің экономикалық орындылығы әлдеқайда жоғары екенін ескеріңіз.

- ✓ Осы уақытта барлық субъектілерде келіп түскен өтімдер бойынша мақұлдау үлесі төмендеді (төменде қараңыз), Бұл бизнес-қарыз алушылардың несиелік тәуекелінің жоғарылауын да, алдыңғы тоқсанның жоғары базасын да көрсетеді (өткен жылдың соңында кейбір банктер бизнеске арналған кепілсіз және кепілсіз скорингтік өнімдерді шығарды).
- ✓ Өз кезегінде, ҚРҰБ статистикалық талдауының нәтижелері бойынша 2024 жылдың 1 тоқсанында тұрақты кәсіпорындардың үлесі 17,8%-ға (18,1% бұрын), оның ішінде шағын кәсіпорындар арасында — 18,5%-ға (19,5% бұрын), ірі кәсіпорындарда — 15,5%-ға (16,2%) дейін төмендеді; бірақ орташа кәсіпорындарда 18,3%-ға дейін өсті (17,4%).
- ✓ Қарыздар портфелі іс жүзінде өзгермеген жағдайда өтімдерді сапалы іріктеу (-0,1%) мерзімі өткен берешектің төмен деңгейін 2,3% (жыл басындағы 2,2%) деңгейінде сақтауға негіз болды.
- ✓ Акция сонымен бірге инфляция бойынша қолайлы статистика (елдегі ТБИ-нің айлық өсуі жылдық инфляцияның 5%-дық таргеттелетін көрсеткішіне қол жеткізу үшін қажетті 0,41%-ға дейін төмендеді) ҚРҰБ-ның таяудағы отырыстарында базалық мөлшерлемені одан әрі төмендету үшін кеңістік ашады.
- ✓ Тиісінше, қаржылық жағдайды одан әрі жақсарту әлеуеті жоғары болып қала береді және бизнес тарапынан несиеленуді сұранысты ынталандыру факторы болады. ҚРҰБ сауалнамасының нәтижелері бойынша ағымдағы тоқсанда орта және ірі бизнес субъектілері тарапынан сұраныстың одан әрі артуы күтілуде.

1Q24 үшін кәсіпкерлік субъектілерін кредиттеу динамикасы*

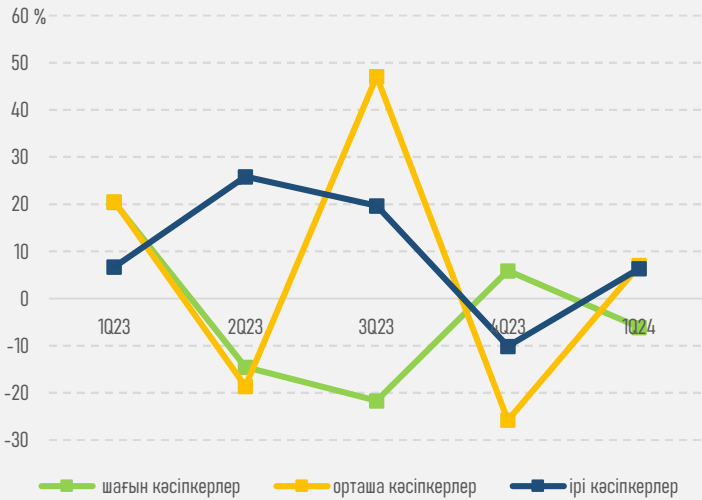
Кәсіпкерлік субъектілеріне кредиттер бойынша пайыздық мөлшерлемелер*

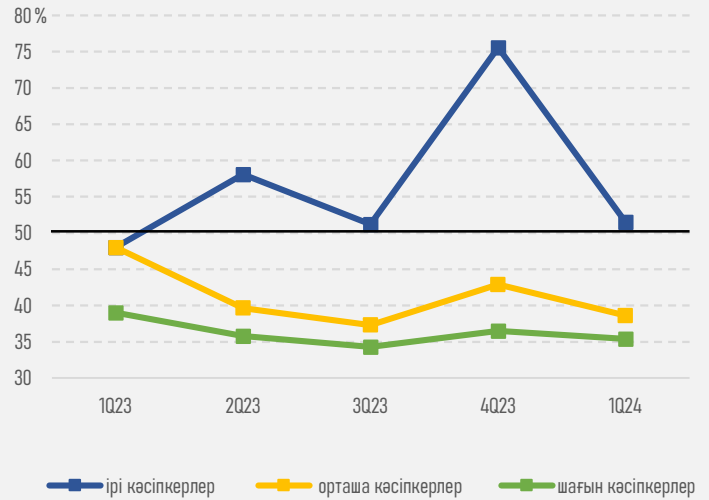
* Дереккөз: ҚРҰБ
¹ Банк секторы — ЕДБ + ҚДБ

Несиеге өтінімдердің өзгеру динамикасы және өтінімдер бойынша мақұлдау пайызы

Кредиттерге өтінімдерді өзгерту, т/т

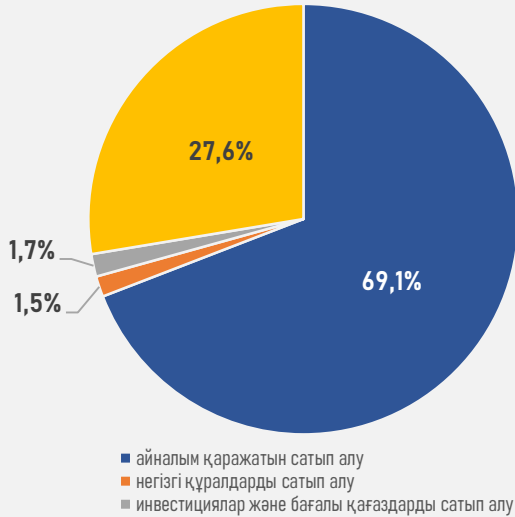

Кредиттерге өтінімдер бойынша мақұлдау үлесі

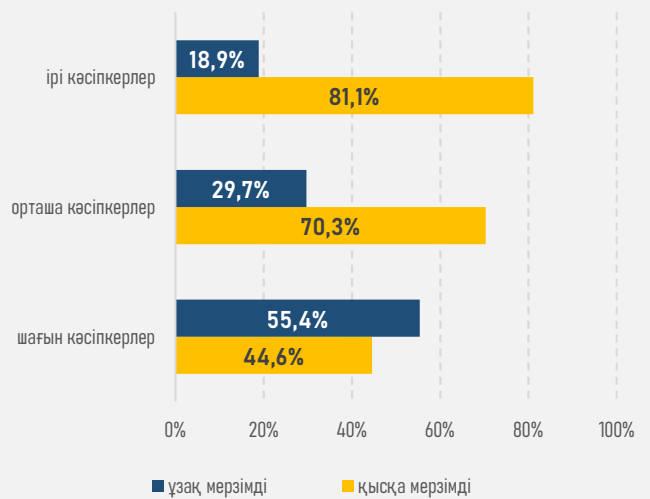

Қарыздарды тарту мақсаттары және бизнестің ұзақ мерзімді кредиттерінің үлесі*

Өткен тоқсанда қарыз тарту мақсаттары

Берудегі ұзақ мерзімді кредиттердің үлесі (1 жылдан астам)

Резюме

Ағымдағы жылдың бірінші тоқсанында кәсіпкерлерге жаңа кредиттер берудің сенімді өсуі жалғасты. Егер бизнес субъектілері бөлінісінде барлық бағыттар бойынша екі таңбалы өсім байқалса, онда салалар бөлінісінде динамика гетерогенді қалыптасты (құрылыста, өндірістік емес салада және жеке қызметте төмендеу; байланыста, ауыл шаруашылығында, көлікте, саудада және өнеркәсіпте өсу).

Бұл ретте екі саланың — өнеркәсіп пен сауданың — қарыз беруде (барлық жаңа кредиттердің 75%) және кредиттер портфелінде (62%) үстемдігі сақталады, бұл олардың ЖІӨ құрылымындағы үлестерінің жоғары шоғырлануына байланысты (тиісінше 28,8% және 16,6%). Атап айтқанда, өнеркәсіптегі өсім сусындар мен темекі өнімдерін қоса алғанда, тамақ өнімдерін өндіруге, металлургияға, авто және басқа да көлік құралдарын өндіруге арналған қарыздарды қалыптастырады (өнеркәсіптің барлық қарыздарының 60%).

Корпоративтік қарыздарға сұраныстың сапасы сәл нашарлады, бұл мақұлдау үлесінің төмендеуінен көрінді. Бизнеске арналған несие портфелі бейтарап динамиканы көрсетті, бұл көбінесе қысқа мерзімді несиелердің орташа (жаңа несиелердің 70 % 1 жылға дейін) және ірі бизнестің (жаңа несиелердің 81% 1 жылға дейін тартылған) ставкалардың төмендеуін күтуге байланысты.

Осы тұрғыда айта кетейік, қазір ұзақ қарыз алудың экономикалық тиімсіздігіне байланысты несиелердің басым бөлігі экономиканың құрылымдық өзгеруін қамтамасыз етуге емес, ағымдағы қызметті қолдауға тартылды. Осылайша, бизнес субъектілерінің басым көпшілігі (69%) айналым қаражатын қаржыландыру үшін кредиттер тартты (оның ішінде материалдарды, шикізатты, жартылай фабрикаттарды сатып алуға); 1,5% — негізгі құралдарды сатып алу үшін (оның ішінде ғимараттарды, құрылыстарды, көлік құралдарын, жабдықтарды сатып алу); 1,7% — инвестициялар және бағалы қағаздарды сатып алу үшін; қалған бөлігі (28%) — басқа мақсаттарға.